

Ὁ μὴ ἔχων σχέσεις κοινωνικὰς μετὰ τῶν γειτόνων, ἀκοινώνητος ἔνθ' ἄν.: Ὁ νέος νοικάρης εἶν' ἀγειτόνευτος, δὲν τὸν βλέπ' ἡ γειτονία Ἑρμοῦπ. Συνών. ἀγειτονίαστος, ἀκοινώνητος.

ἀγειτονίαστος Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *γειτονίαστος <γειτονιάζω.

Ἀγειτόνευτος, ὁ ἰδ.

ἀγελάδα ἡ, σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ.) ἀγελάδα Ἀπουλ. ἀγελάτα Ἀπουλ. ἀγιλάδα Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἰν. κ.ά.) Σάμ. κ.ά. ἀγιλάδα Μοσχονήσ. ἀελάδα Ἄνδρ. Κάλυμν. Κρήτ. Κύθν. Μεγίστ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Βόθρ. Γλυνάδ.) Νίσυρ. Παξ. Πάρ. Πόντ. (Τραπ.) Σέριφ. Σκῦρ. Σύμ. κ.ά. αἰλάδα Πάρ. (Παροιμ.) ἀεουάδα Νάξ. (Κορων.) ἀελά Κάρπ. Χίος (Ἀμάδ. κ.ά.) ἀλεγάδα Μύκ. Χίος (Ἐλάτ.) ἀλεάδα Κυκλ. (Θήρ. Κίμωλ. Μύκ. Σέριφ. Φολέγ. κ.ά.) Νίσυρ. ἀλεάδα Σίφν. ἀλονάδα Σίφν. ἐλεάδα Σίφν. αἰλιάδα Πόντ. (Ἰνέπ.) ἀελάδα Ἄνδρ. Θράκ. (Κομοτ.) Κύθν. γελάδα Ἀθῆν. Αἰγιν. Θράκ. Μέγαρ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Κορινθ. Λακων. Μάν. Τρίκκ. κ.ά.) Σίφν. Σῦρ. Σέριφ. κ.ά. γελάδα Ἀπουλ. γιλάδα Ἡπ. Θεσσ. Μακεδ. (Χαλκιδ. κ.ά.) Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.) κ.ά. γιλαλάδα Ἡπ. Μακεδ. (Καστορ.) γιαλούδα Πελοπν. (Κουτήφαρ.) γ'λάδα Ἡπ. (Ζαγόρ.) ιλιάδα Μακεδ. (Σιάτ.) Πληθ. ἀλεβοῦδες Χίος (Ἐλάτ.)

Τὸ ἀρχ. οὐς. ἀγελας ἀρχικῶς δηλοῦν τὴν ἀγελαίαν βοῦν. Τὸ ἀελά ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἀελάα ἀποβληθέντων τῶν γραμμάτων γ καὶ δ μετὰ ξὺ φων. Τὸ γελάδα προήλθε κατ' ἀναλογ. τοῦ γελάδι παρὰ τὸ ἀγελάδι, ὁ πβ. Διὰ τὸν τύπ. ἀλεβοῦδες ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 29 (1917) 219. Ἡ λ. καὶ ἐν Κορών.

1) Ἡ θήλεια βοῦς, δάμαλις κοιν. καὶ Ἀπουλ. Πόντ. (Κερασ. Τραπ.): Σούρνει ἡ ἀγελάδα (εὐρίσκεται ἐν τῇ περιώδῳ τῆς γενετησίῳ ὁρμῇ) Πελοπν. (Σουδεν. Τρίκκ. κ.ά.) Μουκανίζ' ἡ ἀελάδα, θὰ τῇ δάμε 'ς τὸ λατάρι (μυκάται ἡ ἀγ., θὰ τὴν ὀδηγήσωμεν εἰς τὸν ἐπιβήτορα ταῦρον) Σέριφ. Ἡ ἀελάδα 'ς τὰ μονὰ θὰ γεννήσῃ (ἐν ἡμερομηνία περιττοῦ ἀριθμοῦ) Σίφν. || Φρ. Εἶναι σὰν ἀγελάδα (ἐπὶ γυναικὸς εὐτραφοῦς) πολλαχ. Σὰν γελάδα τρώει (ἐπὶ γυναικὸς πολυφάγου) πολλαχ. Τὸν ἔχ' ἀγιλάδα κὶ τὸν ἀρμέγ' (ἐπὶ ἐκείνου παρ' οὗ συνεχῶς τις λαμβάνει τι) Αἰν. Εἶναι γιὰ νὰ τρώῃ ἀγελάδες (ἐπὶ τοῦ ἀέργου) Στερελλ. (Ἀρτοτ.) Μουρ' γ'λάδα! (ὑβρις πρὸς φανλόβιον γυναῖκα) Ζαγόρ. || Παροιμ.

Σὰν τὴν γελάδα | μὲ τὴν καρδάρα,
μὰ κλωτοῖα τῆς δίνει | καὶ τὴ χύνει

(ἐπὶ τοῦ καταστρέφοντος ἔργον καλὸν μόλις ἀποπερατωθέν, ὡς ἡ ἀγελας διὰ λακτίσματος ἀνατρέπει τὸν κάδον καὶ χύνει τὸ ἀμελχθέν γάλα) Πελοπν. Σὰν τὴ γελάδα τὴν κοπριά (ἐπὶ τοῦ ἀμελοῦντος τῶν ἰδίων) αὐτόθ. || Ἄσμ.

Σὰν ἀελάδα κόκκινη καὶ καλοτριχισμένη
μοῦ φάνηκες τὴν Κυριακὴν σὰ σέ'δα στολισμένη

Σίφν. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γελάδα καὶ ὡς τοπων. Πελοπν. (Ζαράκ.) 2) Δέρμα ἀγελάδος Σῦρ. (Ἑρμοῦπ.): Ἀγελάδα Ἀμερικῆς (δέρμα ἀγ. εἰσαγόμενον ἐξ Ἀμ.)

ἀγελαδάκι τό, πολλαχ. ἀλεαδάκι Θήρ. κ.ά. γιλαδάκ' Σάμ. κ.ά.

Ὑποκορ. τοῦ οὐς. ἀγελάδα. Ἡ λ. καὶ παρὰ Δουκ.

Μικρὰ ἀγελάς. Συνών. ἀγελαδίτσα 1, ἀγελαδόπουλλο, ἀγελαδούδα, ἀγελαδούλλα, ἀγελίδι, δαμαλάκι.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ἀγελαδάρα ἡ, Κεφαλλ. κ.ά. γιλαδάρα Ἡπ. (Ἰωάνν.)

Μεγεθ. τοῦ οὐς. ἀγελάδα. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Ἀγελας μεγάλη ἡ εὐτραφὴς ἔνθ' ἄν.: Φρ. Εἶνι μὰ γιλαδάρα τούτ' (ἐπὶ γυναικὸς εὐτραφοῦς ἡ ἀγροίκου καὶ σκαιᾶς) Ἰωάνν.

ἀγελαδάρης ὁ, Α.Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) Θράκ. (Μάλαγαρ.) Μακεδ. (Θεσσαλον.) κ.ά. — Λεξ. Περίδ. Βυζ. ἀγιλαδάρ'ς Θεσσ. Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἰν. κ.ά.) Μακεδ. (Σισάν.) κ.ά. γελαδάρης Ἄνδρ. Ἡπ. Ἰων. (Σμύρν.) Κυκλ. κ.ά. γιλαδάρ'ς Ἡπ. (Ζαγόρ. Ἰωάνν. κ.ά.) Θράκ. Μακεδ. (Ἀνασελ. Σιάτ. Χαλκιδ. κ.ά.) Στερελλ. (Αἰτωλ. κ.ά.) γιλαδάρης Ἡπ. γιλαδάρ'ς Μακεδ. (Καστορ.) Θηλ. γιλαδαρεῖα Ἡπ. (Ἰωάνν.) γιλαδαροῦ Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Μακεδ. Πληθ. γιλαδαραιὶ Στερελλ. (Αἰτωλ.) γιλαδαροὶ Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀγελάδα ἡ ἀγελάδι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άρις. Τὸ γιλαδάρης ἐκ τοῦ τύπ. γιλαάδα.

1) Ὁ τρέφων ἡ ὀδηγῶν εἰς βοσκήν ἀγελάδας ἡ ἐν γένει ἀγέλην κτηνῶν, ἀγελάδων, βοῶν, ἵππων κττ. Α.Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) Ἡπ. (Ζαγόρ. Ἰωάνν. κ.ά.) Θεσσ. Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἰν. κ.ά.) Ἰων. (Σμύρν.) Κυκλ. Μακεδ. (Ἀνασελ. Θεσσαλον. Καστορ. Σιάτ. Σισάν. Χαλκιδ. κ.ά.) Στερελλ. (Αἰτωλ. κ.ά.) — Λεξ. Περίδ. Βυζ.: Ἐχον ἓνα γιλαδάρ' π' δὲ φ'λάει λότιλα, δὲν ξέρ' πῶς νὰ φ'λάξ' τὰ βόδια μ' Αἰτωλ. || Παροιμ. Ποῦ τὰ πὰς, Μαριώ, τὰ βόδια; — Δὲν τὰ θέλ' ὁ γιλαδάρης (ἐπὶ τοῦ ἀποφεύγοντος νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὸ ἐρωτώμενον ἡ ἐπὶ τοῦ ἐπιμένοντος εἰς τὴν ἐκτέλεσιν πράξεώς τινος ἀπαγορευθείσης) Ἡπ. Κάκιστοι ἀγιλαδάρ'ς, πούλ'σι τ'ν ἀγιλάδα τ' (ἐπὶ τοῦ ἐν τῇ δυσαρρεσκείᾳ του διὰ τινὰ ἀποτυχίαν βλάπτοντος ἑαυτὸν) Ἀδριανούπ. Συνών. ἀγελαδᾶς, ἀγελαδιάρης, ἀγελαδοβοσκός, ἀγελαδολόγος 1, ἀγελάρις. 2) Ὁ ἐπὶ μισθῷ παρέχων τὴν ἀγελάδα του εἰς ἐλαιοτριβεῖον πρὸς περιστροφὴν τοῦ πιεστηρίου Ἄνδρ. 3) Τὸ θηλ. γιλαδαρεῖα ἐκ παρασχετισμοῦ πρὸς τὸ ἀγελαδάρα, ἡ μεγάλη ἡ εὐτραφὴς δάμαλις: Φρ. Εἶνι μὰ γιλαδαρεῖα αὐτή! (ἐπὶ γυναικὸς ἀγροίκου ἀγνοοῦσης τοὺς τρόπους τῆς εὐγενοῦς συμπεριφορᾶς) Ἰωάνν.

Τὸ θηλ. Ἀγελαδαρεῖα τοπων. Θεσσ.

ἀγελάδαρος ὁ, ἀμάρτ. ἀελάδαρος Νάξ. (Γαλανάδ.)

Μεγεθ. τοῦ οὐς. ἀγελάδι διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -αρος.

Μέγας βοῦς.

ἀγελαδαρρώστια ἡ, ἀμάρτ. γελαδαρρώστια Πελοπν. (Φεν.)

Ἐκ τῶν οὐς. ἀγελάδα καὶ ἀρρώστια.

Νόσος τις τῶν προβάτων μεταδιδόμενη εἰς αὐτὰ ἐκ τῆς κόπρου τῶν βοῶν.

ἀγελαδᾶς ὁ, Σῦρ. κ.ά. γιλαδᾶς Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀγελάδα ἡ ἀγελάδι.

Βοσκὸς βοῶν, βουκόλος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγελαδάρης 1.

ἀγελαδῆς ὁ, ἀμάρτ. γιλαδῆς Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀγελάδα ἡ ἀγελάδι.

Ἀνθρωπος ἀγροῖκος, ἄξεστος εἰς τοὺς τρόπους τῆς συμπεριφορᾶς: Σοῦ 'νι ἓνας γιλαδῆς! Ἐπισι 'ς τοῦ φαεῖ